

Studedriftens samlingssted i nærheden af Grønkjær og Dalgård

I sin bog "Nordvestjyske bønder som kreaturhandlere i Nordsørummet" 2006 skriver Esben Gravgaard:

"Også i Ejsing sogn har der været studefolde, hvoraf i det mindste to stadig kan identificeres. Tilstedeværelsen af folde er her forudsigelig, fordi studene fra Salling skulle gennem sognet for at komme sydpå. Enten kom flokkene over, Kærgårdsholm som den østlige rute, eller også tog de turen vest om Sønder Lem Vig - vel primært drifterne fra gårdene Spøttrup, Hostrup, Bustrup og Kaas. For disse gårde var der tale om den første dagsmarch, når det flade område ved vigen var passeret og de nåede op på højdedraget ved Egebjerg i Ejsing sogn. Netop her er da også de stærkt nedslidte rester af en fold. Tæt på gården Dalgård i et krat med røn-~~ne~~bærtræer på et sted, hvor der, før træerne voksede op, har været en imponerende udsigt mod Salling, ligger resterne af folden. Dens diameter har været 12-13 meter, her har volden haft en højde af op til en meter. For en menneskealder siden var stedet ikke tilgroet, og flere hjulspor i området viste, hvor centralt det har ligget i forhold til den nord - sydgående trafik. Lokale folk kunne bekræfte, at folden ifølge overleveringen har været anvendt af studedriverne til at samle flokkene i, når de kom til stedet for at overnatte.

Og øst for Egebjerg i Ejsing sogns nordøstligste hjørne mellem gården Grønkjær og Rusbjerg Hus ligger i et mindre stykke uopdyrket hede endnu en fold. Også den har en imponerende udsigt mod Salling. Der er tale om en stor fold - ca. 40 meter i diameter - om end noget kantet. Folden er stærkt nedbrudt, og kunne se ud som om man havde forsøgt at pløje den ned. Anvendelsen til studeflokke sandsynliggøres også her af beliggenheden ved gamle hulveje, og Kærgårdsholm Kro ligger da også kun ca. en kilometer nord for folden. Citat slut."

Sydvest del af folden ved Grønkjær.

I sin slægtsbog " Fra Hoveritid til husmandstid" udg. 1951 fortæller Carl Thomsen, Hasselholt om disse studedrifter med udgangspunkt i Grønholm (eller "Æ holmhus"), der senere er blevet til Kjærgårdsholm kro. Det, han fortæller, kunne lige så godt være skrevet om Grønkjær her i Ejsing eller om studedriften i bakkerne mod Flyndersø i Rønbjerg. Grønkjær er oprindeligt bygget som bosted for skytten på Landting, der også i en periode ejede Kjærgårdsholm, der havde Æ Holmhus som fogedbolig. Citat:

"Det var jo almindeligt den-gang, at man drev studeflokkene og svineflokkene til markederne i Slesvig. Man samlede gerne disse stude- og svineflokke på en herre-gård, eller under rejsen overnattedes gerne på sådanne herregårde. Det havde særlig betydning, for forårsdrifterne i strengt vejr, at man var i nærheden af en herregård.

Studene var jo om foråret ikke vænnet til kulden. Her ved en sådan herregård kunne der altid findes på råd, hvis det var alt for slet vejrlig. Om foråret var det meste af kornladen på sådan herregård jo tom og kunne give driften husly. Det er heller ikke utænkeligt, at mange herregårde syd på allerede har sendt deres stude til markederne, så der er plads i staldene til en del.

Det var altid ladefogeden på herre gårdene, man skulle henvende sig til for at få lov til at overnatte; hvad han så får af drikkepenge eller anden valuta for ulejligheden, ved vi ikke, men at drikkepenge var meget almindeligt den gang, ved vi. Claus Windfeld, Landting, lod aldrig sine stude præsentere for handels-mænd, uden at han tog i forbehold, at de gav røgterne en god drikkeskilling.

Studedrifterne, der kom til en sådan herregård, skulle selvføl-gelig ligge ude på heden, om det var nogenlunde vejr, og lade-fogeden solgte så hø og halm til studedriverne til foder m. m. Var det meget koldt, gik der nok en dram med til studedriverne, som de kunne varme sig på, for det var mærkeligt, som sådan et glas

brændevin kunne varme - og det havde også den modsatte virkning, det kunne slukke tørsten i varmt vejr - det sagde de gamle da - -

Ja, sådan var ladefogeden på Kjærgårdsholms bolig, Æ Holm-hus, blevet til et samlingssted for studedrifterne og andre gennem mange, mange år tilbage i tiden, og det var jo næsten som' en slags beværtning eller kro, selvom den er lig Jakob Skomagers.

Det synes ikke, at de har haft nogen krobevilling, men derimod kunne de godt have haft detailhandlerbevilling. Det er jo ikke ulov-ligt at sælge høg og foder til studedriften, korn til svinedriften eller mad til driverne, om der så gik et glas brændevin med oven i købet, tages jo ikke så højtideligt, den gamle brændevin lavede de jo selv mange steder på den tid.

Det var store dage forår og efterår, når studedrifterne og handelsfolkene og andre kom, da tjentes der penge i Grønholm. Medens handels-folkene eller de fine drivere overnattede i Grønholms gæsteværel-ser, måtte de simple drivere overnatte ved studene i heden syd og vest for Grønholm. Driverne gennede gerne studene sammen i en lavning i heden og overnattede der. Jeg kunne i min ungdom ikke forstå, hvorfor der i disse hedelavninger altid var meget græs, medens der rundt omkring var lyng, men nu har jeg forstået det bedre. Det var affald fra studene, høres ter og gødning, der havde bevirket, at her groede græs i stedet for lyng. Jeg tænker, at man endnu kan se græs i disse lavninger, mærker af studenes nattelejer syd og vest for Grønholm." citat slut

Den nordøstlige del af folden ved Grønkjær

I lyngbakkerne ned mod Flyndersø ses særdeles tydeligt en studefold. Den er ikke stor, men langt tydeligere end begge foldene i Ejsing sogn. Her er lyngen gået ud pga af kreaturernes efterladenskaber samme sted gennem mange år.

Klith 15.01.2010